

HOME

DOMAĆA GLAZBA

STRANA GLAZBA

KANTAUTOR

FILM

RECENZIJE

MUSIC BOX

🕒 4. KOLOVOZA

✍ NIKOLA KNEŽEVIĆ (2437)

PODIJELI

2020.

ČLANCI)

LA FEMME #1: Sara Renar: "Bit će nam potrebna još koja generacija da možemo govoriti o punoj ravnopravnosti žene s muškarcem"

Projekt La Femme bavi se temom ženskog kantautorskog pokreta sve više prisutnog u regiji, ali i stigmatizacijom žena u društvu, shodno tome i u glazbenim okvirima.

Music Box - gla...
6,5 tis. svđa mi se

Sviđa mi se stranica

ZADNJE DODANO

15 PRO 09:22

VIJESTI
RASPLESANA "THERESA MAY" U NOVOM SPOTU ROBBIEJA WILLIAMSА

14 PRO 22:15

VIJESTI
THE HIVES NAJAVILI PRVU WORLD WIDE WEB SVJETSKU TURNEJU

14 PRO 19:04

VIJESTI
FILIP MOTOVUNSKI OBJAVIO NOVI VIDEO ZA RAM RECORDS, NAJVEĆI DRUM'N'BASS LABEL NA SVIJETU

DOMAĆA GLAZBA

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

izgledaš"? Neka su to od pitanja koja će postavljati svojim sugovornicama u 10 članaka planiranih do kraja godine u sklopu projekta La Femme.

Prva sugovornica je **Sara Renar**, kantautorica s višegodišnjim iskustvom i nekoliko studijskih albuma i projekata iza sebe, ali i osoba koja vrlo jasno i glasno govori o ženskim pravima te sudjeluje na događanjima koja potiču feminism i ženska prava te govore o problematici položaja žena u današnjem, nazovimo ga modernom društvu.

Sara Renar - Šuti i pjevaj

NUVUM SINGLU MATI SHAFIA

DOGADAJI

ALGIERS U POGONU KULTURE

8. ožujka 2021. @ 21:00 - 23:00 CET

OPETH U TVORNICI KULTURE

22. ožujka 2021. @ 21:00 - 23:00 CET

THE SLOW READERS CLUB U TVORNICI KULTURE

23. travnja 2021. @ 21:00 - 23:00 CEST

GOD IS AN ASTRONAUT U MOČVARI

24. svibnja 2021. @ 21:00 - 23:00 CEST

[View All Događanja](#)

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

nekih određenih svirki? Reci mi za početak kako ide trenutno posao jer znamo da ti od glazbe u današnje vrijeme živiš.

„Prvenstveno živim od nastupanja na koncertima, a znamo da je ove godine to ako ne omogućeno onda znatno smanjeno. S popuštanjem mjera otvorili su se neki prostori za manje svirke na otvorenom, a obzirom da nikad nisam ni radila velike koncerete (tu govorimo o kapacitetima od 2 tisuće ljudi na gore), zapravo je ok što imam mogućnost raditi uvjetno rečeno intimnije svirke i da cijeli koncert ima glavu i rep. Tu mogućnost sam iskoristila i uspjela spojiti neke datume na Jadranu. Bila sam na Mljetu MARS-u, na jednom jako simpatičnom festivalu, zatim u Šibeniku u klubu Azimut koji slavi 7 godina postojanja i stvarno su napravili čuda za scenu. Imala sam ranije dogovorenju svirku u Vodicama od strane Turističke zajednice i puno hvala što se od toga nije odustalo, a cijelu stvar smo zaokružili u Dubrovniku sa svirkom u Lazaretima.“

Možemo reći da je cijeli život glazbenika borba, pogotovo onih koji žive isključivo od glazbe ili koncerata. Ali jesli li ikada mislila da će doći ovakvo vrijeme koje se možda može usporediti s početkom karijere nekog glazbenika koji se tek počinje tražiti?

„Ovo je u tom smislu najgore za neke kolegice i kolege koji su nedavno odlučili živjeti samo od glazbe jer se cijela paradigma promijenila. Kada govorimo o glazbenoj industriji i dalje stojim iza tvrdnje da je taj cijeli sustav neodrživ bio i prije korona krize, pogotovo u malim tržištima kao što je Hrvatska. Za opstanak su zapravo potrebni užasan entuzijazam i ljubav prije svega. Bitno je da na ovom mjestu objasnim kontekst. U trenutku

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

to je u redu. Ne govorim tu o kategorijama dobrog i lošeg nego je to naprsto tako. Dodatna stvar je da jednom kada je sadržaj pušten besplatno ili za užasno malu cijenu van, teško da ga možeš kasnije naplatiti po nekoj većoj cijeni. Tu ne govorim o 5 posto top igrača industrije nego ostalih 95 u koje spadam i ja, pa je shodno tome zadnja fronta i nada za opstanak taj koncert uživo. Jer kao što je teatar preživio bez obzira na pojavu medija filma očito da je publici ta vrsta javnog i neponovljivog događaja uživo te fizičke prisutnosti bitna. Ono što se dogodilo u korona krizi, a da se vratim na tvoje pitanje maloprije, jest da je to onemogućeno. Sada su sve maske pale i veliko je pitanje što i kako dalje. Nitko nije mogao predvidjeti globalnu pandemiju, jedino da se izrazito baviš teorijama zavjere u životu. Bit će sad jako zanimljivo za vidjeti na koji način ćemo moći živjeti, raditi i stvarati.“

Nažalost, moram tako reći, em smo u globalnoj pandemiji koronavirusa, em su žene kao žene stigmatizirane u društvu pa je možda vama i teže, nažalost. Kako je u glazbi ženama, jesu li one stigmatizirane prilikom stvaranje glazbe, izlaska na tržište i predstavljanja na publici koncertima?

„U 21. stoljeću smo, ali nažalost se i danas kao žena autorica i izvođačica često susrećeš s pitanjima tko ti radi pjesme, a nekada je i zanimanje glazbenog producenta bilo tradicionalno igralište za muškarce, kao i zapravo većine svirača kada govorim o instrumentalistima. Mlade djevojčice bi tradicionalno sanjale da budu pjevačice jer je to jedini primjer ženskog zanimanja u glazbi koji je uopće postojao. Biti vokal uopće nije laka stvar, ali se i na to gleda kao nešto što je jednostavno i

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

medijski prostor kako bi se o tom problemu pričalo. Ova problematika nije samo za glazbu specifična, žene nisu bile kirurzi do nedavno, nisu radile kao inženjeri, nisu bile na vodećim pozicijama u tvrtkama – to se sve sada mijenja. Živimo tisuće i tisuće godina životom patrijarhata i to se ne može izbrisati preko noći te se bojim da će biti potrebna još koja generacija da možemo govoriti o punoj ravnopravnosti.“

Je li tebi u početku bio problem što si bila glazbenica, je li bilo nekakvih odbijanja, gledanja ispod oka, jesи li imala neki zid ispred sebe samo zato što si žena ili da ti je netko rekao da se baviš nečim drugim umjesto glazbe?

„Svakako jest na samom početku. Ono što sam uspjela postići u životu je da stvorim neku publiku i da se procuje za mene, odnosno da se dokažem. Stoga, sada više nemam takvih problema. Ali ono što stalno pričam u intervjuima kad dođeš u neko malo mjesto svirati lokalni tonski tehničar podrazumijeva da ne znaš ništa o slaganju zvuka, odnosno da je netko drugi vozio tvoj automobil itd. Dio tog seksizma nije, uvjetno rečeno, ali ovo stvarno govorim pod navodnicima, "zlonamjeran" jer su pogotovo muškarci naviknuti razmišljati na određeni način i kroz određenu prizmu, ali to samo dolazi do toga da se cijelo vrijeme kao žena naprsto moraš više dokazivati od muških kolega. S jedne strane možda dobiješ veću medijsku pažnju ako si zgodna i mlada cura, ali vrlo rado bih mijenjala tu pažnju, a da me se u startu ozbiljnije tretiralo.“

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)*Foto: Nikola Knežević*

**Ima li tu problema i kod samih djevojaka i žena
koje možda iskorištavaju to što su zgodne i
mlade, a zbog privlačenja pozornosti?**

*„Kad govorimo o pop glazbi i sceni naravno da
ima, ali ne vidim ništa negativno u tom smislu.
Konkretno to ne radim, ali ne vidim zašto se ne bi
netko naslikavao u nekakvom seksi outfitu i zašto
bi to nužno nekoga diskreditiralo kao autoricu ili
izvođačicu. Naravno u nekim žanrovima je daleko
važniji imidž određenog tipa nego u drugome, ali
ako se vodimo tom logikom kako se netko mora
prezentirati na određeni način da bi se shvaćalo
„ozbiljno“ to što radimo, onda je to ista logika koja
dovodi do toga da je žena bila silovana jer je
nosila mini sukњu. Naravno da se mi svi na sceni
igramo s imidžem i naravno da je to dio cijelog
nastupa i priče, no mislim da tu leži jedna
opasnost. Jako volim vidjeti snažnu ženu na
sceni koja ima i eksplisiranu seksualnu energiju, a
da to dobro zvuči. Mislim, štoviše.“*

Onda dolazimo do onog dijela gdje neki stvarno
iskorištavaju više tijelo nego glazbu, jer kad
poslušaš glazbu osjetiš da je to jako lošće, ali
ipak zbog svog tijela, ne samo žene nego i
muškarci, uspijevaju doći do publike.

*„Pa da, ali postoje naprosto žanrovi i publika za to,
a to je vrlo često u našim područjima kad*

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

kroz tu prizmu. Pa recimo, Nina Badrić je zaradila veliki novac u životu i pretpostavljam da nije ona osobno pogodjena korona krizom do te mjere, ali je ona javno rekla za sve ljudi koji rade s njom i oko nje kako njima nije omogućeno da rade u ovim trenucima. To što ona spada u top 5 posto igrača koji imaju neke zalihe pa mogu pregurati ne diskreditira ono što je rekla. Jer to što je rekla zaista stoji.“

Točno. No, taj odgovor na njezin istup je bila svojevrsna diskriminacija žena koje bi se po mnogima trebale držati motike.

„To je užasno problematično na više razina jer razotkriva da smo mi duboko iskompleksirano društvo. Nadala sam se da smo prevladali to da samo zanimanja koja se bave golim preživljavanjem smatramo vrijednima. I ono što se pokazuje da smo strahovitozlurada nacija jer dio imidža Nine Badrić je naslikavanje u skupim stvarima. Badrić zaista nije najsretniji izbor slučajne glasnogovornice cijele ove priče, u krajnjoj liniji se osobno ne slažem politički s njom radi nastupanja za HDZ – između ostalog, ali ovo što je ona rekla zaista stoji jer gomila ljudi naprsto ostaje bez posla. Naravno da govorimo o nesigurnom zanimanju u startu, sve to skupa stoji. Ali ova zluradost i naslađivanje – stvarno se nadam da je Internet bazen za ono najgore što ispliva u komentarima portala jer je moj Facebook je pun podrške glazbenicima, umjetnicima i izvođačima. I nadam se da to nije većinska slika nacije, ali vidjet ćemo.“

Vratimo se malo i na svjetsku glazbenu scenu. Kada pogledamo žene u glazbi poput Lady Gage, Billie Eilish i nekih drugih glazbenica, one imaju u

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

sve te probleme iskazuju u toj glazbi. Ona je postala doslovno lijek. I vjerujem da je to mnogim ženama i djevojkama i kod nas cilj da govore glasno o svojim traumama, diskriminacijama i nekako kroz glazbu pošalju poruku drugim ženama, ali i javnosti kako bi se možda spriječilo to što se dogodilo i njima.

„Naš prijevod je osnaživanje, odnosno vani to kažu empowerment. To je ključan pojam jer tradicionalno djevojka je odgajana da šuti i trpi. Generalno, ako te tatin prijatelj uhvati za guzicu i malo je popio to nije ništa strašno. Ne, to je jako strašno. I to vodi do dubokih psiholoških problema kasnije. Da ne govorim o tome kako se ovdje veliki dio žena jako teško opustiti i ostvariti normalan odnosns partnerom zbog takvih trauma itd. Sve je to skup iskustava polovice čovječanstva koji sada konačno isplivava na površinu i to je jako bitno. Bitno je da i ti radiš ovaj projekt, da danas ili sutra neka djevojčica vidi kako se može primiti gitare ili nekog softwarea za snimanje, studirati građevinu i biti šef gradilištu i kako nije normalno da je se dira ako ona to ne želi. I mislim da je to jako važno, imati pozitivne uzore i primjere u svojoj bliskoj okolini. Drago mi je što svjedočim tom trenutku u povijesti gdje se izgleda ipak malo stvari pokreću. I jako je važno da su to sad počeli muškarci prepoznavati. Potrebno će biti jako puno godina i vremena, jednog međusobnog dijaloga i uvažavanja, a naravno da ima i pretjerivanja sa svih strana, ali ponavljam – lijepo je svjedočiti tome da se stvari pomiču negdje na bolje. Nadam se.“

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

I ti si nedavno objavila pjesmu znakovitog naziva „Šuti i pjevaj“, a čak si ju izvela uživo na tradicionalnom maršu za 8. mart. Koje sve poruke stoje iza te pjesme, koliko je ona tebi značila u samo vrijeme nastanka, ali i prilikom izvedbe ispred mnogih žena i muškaraca na ovom maršu?

„Napravila sam kolaž tipičnih stvari koje kao žena čuješ kroz svoj privatni život, odrastanje i poslovni život. „Zašto si toliko ozbiljna?“, „Nasmiješi se kameri!“, „Imaš previše kila!“, „Imaš premalo kila!“, „Previsoka si!“, „Premršava si!“, „Pretjerala si, govorila si previše, zašto si tako agresivna?!“, „Zašto nisi rekla nešto ranije?!“, „Zašto tek sada govariš?!“, „Šuti, to nije toliko važno!“, „Nasmiješi se – proći će!“ itd. Mislim da je ovo pjesma koju sam morala radi sebe napraviti. Imala sam osjećaj da dugujem sama sebi da napravim pjesmu koja progovara o tome i o nečemu s čime

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

mart prepoznale i pozvala na nastup. Znači da je nešto odjeknulo. I još bi htjela reći da se pojavila jedna velika količina, pogotovo na YouTubeu, toksičnih komentara ispod pjesme – većina tih komentara proizlazi upravo od tog tipa ljudi koji su zapravo pjesmu i napisali. To je samo bila potvrda da je ta pjesma bila potrebna.“

Vidio sam to na YouTubeu i nisam mogao vjerovati, ali opet mi je bilo drago što su se opet isti javili pa je to satisfakcija u jednu ruku.

„Pa da. Upravo to.“

Što nam još pripremaš od nove glazbe, spominjem ponovno kako je koronavirus poremetio planove mnogima, ali makar se možete zatvoriti u studio i kreativno izraziti na nove načine?

„Znaš što, možda se može zatvoriti u studio i kreativno izraziti na nove načine onaj koji ima od čega platiti račune. Onaj tko nema manično će tražiti neki izvor zarade. Generalno nisam sklona pozivati lude na kreativno zatvaranje u povijesnom trenutku u kojem se toliko sve mijenja da mi je vrlo jasno kako je potrebno jedno vrijeme da bi ljudi uopće sačuvali mentalno zdravlje, a kamoli se sad manjakalno bacali raditi. Ali ove godine planiram završiti započeti posao i tim više što sad nekih svirki neće biti, a daj Bože zdravlja i nadam se da ćemo uspjeti planove izrealizirati do kraja godine. Korona kriza je poremetila sve pa i bilo koji vid međunarodne suradnje, a da nije virtualna. Sad sam angažirala jednu djevojku da radi animirani videospot jer vidim da će se ova snimanja uživo jako teško moći organizirati, pogotovo ako govorimo o međunarodnim suradnjama.“

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

mogu izraziti od kantautora?

„Ne, mislim da spol ne određuje žanr niti vrstu izričaja i to je dosta opasna teza. Kao što ne vjerujem u žensko pismo u smislu književnosti. Vjerujem, naravno, da žene dijele jedan određeni skup problema i frustracija koji je većini muškaraca nepoznat, ali to nije dovoljno da možemo govoriti o nekom stilu, estetici ili žanru. Mislim da se dogodilo naprosto to da se netko samo vodi dobrim primjerom koji ga može potaknuti na stvaralaštvo. Činjenica jest da zapravo nismo nikada imali neki ozbiljniji val autorica, bilo da je riječ o bendovskom izričaju ili nekom drugom. Tako da je lijepo vidjeti jednu eksploziju te vrste. A zašto se nije formiralo puno bendova nego je sve ostalo u tom nekom kantautorskom principu djelomično proizlazi iz toga da je tehnologija napredovala do te mjere da se pogotovo za neki lo-fi zvuk čovjek može praktično snimiti u svojoj sobi, a djelomično je da je u današnje vrijeme zbog brzine povećavanja troškova života postalo jako teško održavati bend na okupu osim ako niste neki prijatelji iz djetinjstva ili niste skupa jako zagrizli. Stoga, mislim da je taj neki individualni pristup sa svim dobrim i lošim stranama zapravo u skladu nekog duha vremena pa imamo sada kantautore i DJ-e.“

[HOME](#)[DOMAĆA GLAZBA](#)[STRANA GLAZBA](#)[KANTAUTOR](#)[FILM](#)[RECENZIJE](#)[MUSIC BOX](#)

Foto: Sara Renar

I za kraj razgovora jedno pitanje koje ču svim sugovornicama postaviti. Govori li se po tebi dovoljno o stigmatizaciji žena u društvu, samim problemima žena u društvu, položaju žena i općenito bilo kojoj problematici koja je možda proteklih desetljeća dosta zatočena u nama, a sada je konačno stiglo vrijeme da se više govori o tome?

„Mislim da se govori dosta, ali zapravo je teško prosuditi jer kreiraš sam nekakav svoj okvir. Kad govorimo o široj javnosti mislim da se puno govori, ali se još ne sluša dovoljno. Još uvijek trebamo razbijati predrasude da feminizam nije neki bauk ili samo neka riječ na f koja želi agresivno izdominirati nad svime i obespraviti muškarce već upravo suprotno. Feminizam je pojam koji govori o jednakim pravima i mogućnostima cijelog ljudskog roda.“

Ili što bih rekao – mnogi slušaju, ali rijetki čuju.
„E, to, to.“

Hvala ti što si bila dio ovog projekta i sretno dalje.
„Hvala tebi.“

*projekt La Femme sufinanciran je sredstvima Vijeća za elektroničke medije kroz Program za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.